

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО : ДИСЕРТАЦИОННИЯТ ТРУД НА РОСЕН АНДРЕЕВ КАРАДИМОВ
Договор за преизлъчване по безжичен път и препредаване по
електронна съобщителна мрежа на телевизионна програма.

Представеният дисертационен труд подкупва най-напред с **избраната тематична насоченост** към **един от най-сложните въпроси** в едно **смесено проблемно поле** между авторското и медийното право. Значимостта на избраната проблематика е убедително аргументирана и защитена с широката и задълбочената всеобхватност на всички разглеждани въпроси свързани с интелектуалната собственост /преизлъчването по безжичен път и препредаването по електронна съобщителна мрежа на телевизионна програма /, както от гледна точка на нейните **технологични аспекти**, така и с оглед на **договорното им регулирани в авторскоправен план**, преплетени с най-различни проблеми от **административен и търговски характер, в национален и международен мащаб**.

Актуалността на избраната тема за дисертация се определя както от **неразработеността** на избраната **тема**, така и от **широкото приложение на разглеждания вид договор**, като в това отношение отговаря на една **належаща практическа потребност**. Последната от своя страна се **допълва** от **необходимостта** както за запълване на **липсващата нормативна уредба** у нас на такъв вид **договор**, така и от **ориентация на съдебната ни практика** за възприетите **решения от Европейския съд** свързани със спорове, касаещи най-различни съществени **договорни клаузи**.

В основата на теоритичния анализ на избраната проблематика, както свидетелствува използваната литература, е **залегнала преимуществено широко разработената от авторитетни автори / Bently L. & Sherman B., Ricketson S. & Ginsburg J., Laddie H. et al., / английска доктрина**.

Що се отнася до прегледа на чуждестранната съдебна практика **особенно ценни** са цитираните **решения на Европейския съд**.

Използуваната съотносима основна **нормативна база в национален план /ЗАПСР, ЗРТ /**, както и в **международен аспект / Бернската и Римската конвенции, споразумението ТРИПС и различни европейски директиви в сферата на авторското право и сродните му права**, както и тези касаещи специално телевизията / **показват детайлното им познаване и подходящо им позоваване в конкретни анализи**.

Доколкото **правообектността, правосубектността и правоотношенията** възникващи в резултат на използването на разглеждания вид договор са регулирани **изначално от института на сродните права** уместно е насочено вниманието към тяхната историческ-теоритична обосновка с особено ползвателната препратка към **три** от най-известните **теории** и тяхните разновидности – за естествената справедливост, поощрението и общественият интерес, чийто принос е намерил конкретен отзвук, както в **първия закон** в историята на авторското право в Англия от 1710 г., така и в раздел 8 на американската конституция. Все в тази връзка **особен интерес** представляват както някои цитирани английски съдебни решения от XVIII и XIX в., така и критичният сравнителен анализ на теорията за естествените права на автора според ученията на Кант и Хегел.

Изследването на появата и развитието на сродните права е логично обосновано от дисертанта и от потребността им от международно признание и **закрила**, което намира израз най-напред в Римската конвенция, а по-късно и в редица други посочени по-горе международни документи, в това число и касаещите **различни аспекти на телевизията**. От тук последователно и логично, вниманието е насочено към „крайгълния камък“ на нейната дейност- **програмата** и от гледна точка на нейната **правообектност** съобразно чл.72 от ЗАПСР.

Основателно посочената от дисертанта **липса на единно понятие за телевизионна програма** и съществуващото „разноезичие „ в различни нормативни актове / ЗРТ и европейските директиви / и в опитите за определение в българската аудиовизуална теория /Д.Батаклиев, В.Цакова /, насочват към обстойния и разностранния му анализ. В това отношение е направен сполучлив опит за **определението** и по смисъла на чл.72 от ЗАПСП като убедително са акцентирани основните характеристики на първоначалното и излъчване :

- 1/**техническата неутралност на способа за разпространението и с особено практическо значение** позволяващо обхващането на бъдещи технологии без законодателни допълнения;
- 2/**първичност /оригинерност /** по силата на която възникват правата на телевизионната организация върху програмите и с **важното уточнение**,че първоначалното се отнася до разпространението на сигнала пренасящ програмата,а не до излъчването на отделните предавания включени в програмата;
- 3/**целева насоченост за възприемане от публиката**. Последното също **ключово понятие** е особено полезно подкрепено от редица цитирани **решения на съда на Европейския Съюз** и сравнителният анализ с разпоредбите на чл.1/2/ от ЗРТ.

Все в тази връзка е хвърлена светлина и изяснен един кардинален проблем - за **потенциалната възможност за гледане на една телевизионна програма** с оглед изискването за **закрилата и като обект на сродно право**. И тук от особена полза са цитираните решения на съда на Европейския Съюз с тяхната **допълнителна аргументация за възможния публичен достъп**, който не се явява решаващ за реализирането на акта на публичното разгласяване.

В този план е прокарано и **успешно разграничение между понятието „ разпространение „** възприето както от ЗРТ / § 1,т.1 от ДР /,така и от ЗАПСП / §2,т.4 от ДР/.

От гледна точка на **особеностите в правосубектността** на телевизионната организация като **страна по договора** за преизлъчване по безжичен път и препредаване по електронна съобщителна мрежа е предложен и подробен аналитичен разбор на **определението** на телевизионната организация като **доставчик на медийни услуги**, както и на различните **режими/лицензионен и регистрационен** за създаване и разпространение на телевизионни програми / и **статута на чуждестранни** телевизионна организация.

В **центъра на проблемното поле** на дисертацията е **договорът** за преизлъчване по безжичен път и препредаване по електронна съобщителна мрежа на телевизионна програма. **Анализът** на този вид договор, неговата **обща характеристика и определение** позволяват да се навлезе в дълбочина в неговата **специфика** и дава възможност да се **диференцират** различните негови **разновидности** и се прокара **разграничение** със сходни договори.

Договорът по своята **същност** , както основателно подчертава дисертанта, е особен вид / sui generis / **комплексно съглашение**, тъй като с него се **отстъпва не само правото на преизлъчване и препредаване на телевизионна програма, но и правото на използването и**. В тази връзка полезно изяснено е,че понятието „даване на съгласие“ за използване на програмата по смисъла на ЗАПСП, означава съгласие както за **изключителното**, така и за **неизключителното** право на използване на произведенията в нея при определени условия.

При изясняване **предметът, съдържанието и съществениите елементи** на разглеждания договор е направен подробен понятиен и съдържателен анализ на **правото** на преизлъчване и препредаване включващ телевизионна програма,на **възнагражденията** по договора за излъчване, включващи **начинът на определянето** му спрямо **различните видове абонати,техническите способности** за преизлъчване и препредаване на телевизионни програми, както и територията и срокът на действието на договора.

Напълно последователно следва **особено изчерпателното разглеждане на правомощията и задълженията на страните** - платформеният оператор и телевизионната организация свързани с упражняването и обхвата на отстъпените права.

Последната глава на дисертацията е посветена на **особеностите по прекратяване** на разглеждания договор свързани с предмета му и **качеството на страните** по него.

Особено внимание е отделено на **неизпълнението** на задълженията ,както от телевизионната организация, така и от платформения оператор, развалянето на договора и въпроса за пределите на отговорността.

В порядъка на градивна критика бихме препоръчали:

заменяне на буквално използвания /стр.8,17-18, 28, 35 / от европейските директиви термин „**рецитал**“ отговарящ на английския **recital** - с някой от българските му еквиваленти - тълкувание, обяснение, разяснение, пояснение;¹

разширяване на понятийния апарат „публичност“ и видове публика;

допълване на теоритичната платформа на разглежданата проблематика с някои от разработките в **германската** /A.Dietz, Fromm & Nordmann /, **френската** /A.& H.-J.Lucas / и новата **руска** /А.П.Сергеев / авторскоправна доктрина.

В заключение с пълна убеденост следва да изтъкнем, че е налице впечатляваща с задълбоченост си разработка на един особено актуален и неразработен проблем, която ще запълни съществуващата празнота в българската авторскоправна и медийна теория и ще допринесе за теоритичното и практичното и обогатяване.

С оглед на изложеното **предлагам присъждането на образователна и научна степен „ доктор “** на **Росен Андреев Карадимов**.

София, 1.3.2016 г.

Емил Лозев

д-р по социология на изкуството
Д-р на изкуствознанието

¹ Вж. Данов Хр., Англо-български юридически речник, стр.357.